

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
ΑΡ. ΔΕΛΤΑ
198888
Κ.Δ.Δ.

ΕΛΛΑΣ

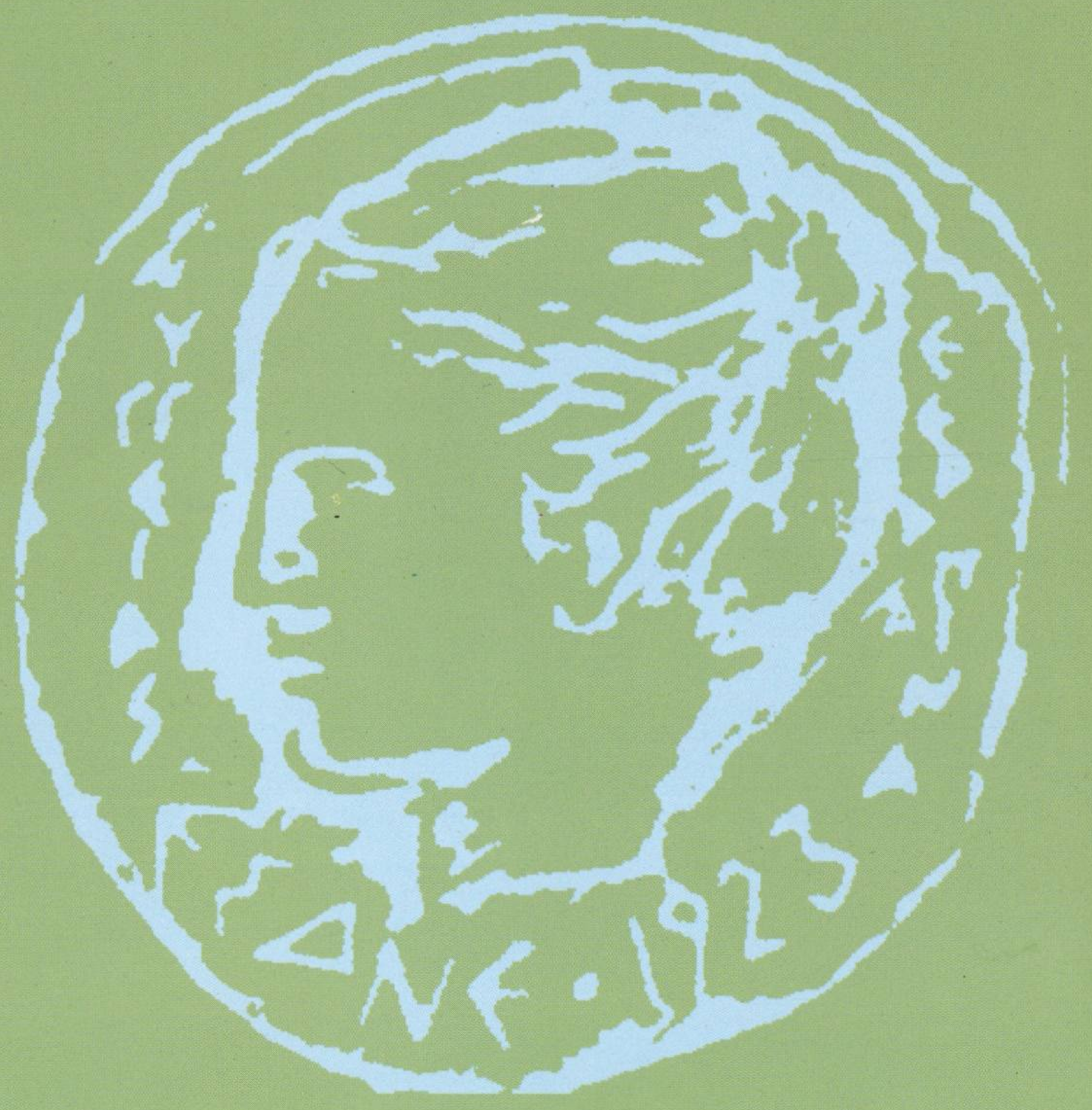
ΕΘΝ. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑ
Κ.Δ.Δ.
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

PORT
PAVE
HELLAS

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ
ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 2 Γ ΚΤΙΡΙΟ - 115 27 ΑΘΗΝΑ

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τόμος 37 - Τεύχος 3 - Ιούλιος - Σεπτέμβριος 1998

NOSILEFTIKI

QUARTERLY PUBLICATION OF THE
HELLENIC NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

Vol 37 - No 3 - July - September 1998

ISSN 1105-6843

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Από τη Σύνταξη	187
A. Παπαδαντωνάκη	
2. Πώς ετοιμάζεται και παρουσιάζεται μια ομιλία	189
A. Ραγιά	
3. Συγγραφή ερευνητικού άρθρου	190
A. Παναουδάκη-Μπροκαλάκη	
4. Οπτικοακουστικά μέσα διδασκαλίας	197
E. Σιαμάγκα	
5. Πρακτική προσέγγιση των οπτικοακουστικών μέσων ...	200
M. Τσοπάνογλου	
6. Νοσηλευτική και κοινότητα	210
B. Ραφτόπουλος	
7. Ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και ποιότητα ζωής μετά από μεταμόσχευση μυελού των οστών: Πέντε χρόνια εμπειρίας	222
A. Μολασσιώτης	
8. Αρχές ψυχοογκολογίας και ογκολογική νοσηλευτική	230
E. Βάντσι	
9. Νοσηλευτικές παρεμβάσεις σε αρρώστους με νόσο Alzheimer	234
M. Πριάμη	
10. Σύγχρονες διαστάσεις νοσηλευτικής διοίκησης	240
M. Μπατσολάκη	
11. Διαπροσωπικές σχέσεις. Ικανοποίηση νοσηλευτών και ασθενών από την παρεχόμενη φροντίδα.	251
M. Παπαδημητρίου, X. Λεβέντης, X. Φουλίδου, A. Φιδάνη, E. Δημοπούλου, X. Μαρνέρας	
12. Απόψεις γυναικολόγων και παιδιάτρων για το επάγγελμα του νοσηλευτή	265
A. Μαλλίδου, A. Δελτσιδου, X. Νάνου, Θ. Κατοστάρας	
13. Η επικοινωνία στη νοσηλευτική	273
Δ. Σαπουντζή-Κρέπια, A. Καλοκαιρινού-Αναγνωστοπούλου	
14. Ηγετικές μορφές της νοσηλευτικής που έφυγαν αλλά θα μείνουν αλησμόνητες-Ανθρομάχη Ζαφειρίου	282
B. Λανάρα	
15. Οδηγίες για τους συγγραφείς	284

CONTENTS

1. Editorial	187
A. Papadantonaki	
2. How to prepare and how to deliver a speech	189
A. Raya	
3. Publishing a research article	190
H. Papanoudaki-Brokalaki	
4. Audio-visual teaching aids	197
H. Siamanga	
5. Practical approach to audio-visual aids	200
M. Tsopanoglou	
6. Research: Nursing and Community	210
V. Raftopoulos	
7. Psychosocial adjustment and quality of life after bone marrow transplantation: five years experience	222
A. Molassiotis	
8. The psychooncology and the oncology nursing	230
E. Vantsi	
9. Nursing interventions in patients with Alzheimer's disease	234
M. Priami	
10. New dimensions of nursing administration	240
M. Batsolaki	
11. Personal relationships-satisfaction of the nurses and patients derived from the nursing care	251
A. Papadimitriou, C. Leventis, C. Foulidou, A. Fidani, E. Dimopoulos, C. Marneras	
12. Gynecologists and pediatricians' opinion for nursing profession	265
A. Mallidou, A. Deltsiou, Ch. Nanou, Th. Katostaras	
13. Communication in nursing	273
D. Sapountzi-Krepia, A. Kalokairinou-Anagnostopoulou	
14. Leaders of Nursing who died but they will always be remembered - Anthromahi Zaphiriou	282
B. Lanara	
15. Instructions to authors	284

- «ΤΑ ΕΝΥΠΟΓΡΑΦΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΔΕΝ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΟΥ ΕΣΔΝΕ».
- ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΝΑ ΜΑΣ ΤΟ ΚΑΝΕΤΕ ΓΝΩΣΤΟ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΛΑΒΕΤΕ ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσηλευτριών - Νοσηλευτών
Ελλάδος
Πύργος Αθηνών, Γ κτίριο, 2ος όροφος
Μεσογείων 2, 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 77 02 861

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

E. Αγιώτου-Δημοπούλου
A. Καλοκαιρινού
A. Παπαδαντωνάκη
E. Πατηράκη
A. Πορτοκαλάκη
E. Χαραλαμπίδου

ΕΚΔΟΤΗΣ

Δρ. Ασπασία Παπαδαντωνάκη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ-ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ Α.Β.Ε.Ε.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 80, 114 71 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 3624.728, 3609.342, 3601.605, FAX: 3601.679

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Νοσηλεύτριες/ές-Σπουδάστριες/ές	5.000	δρχ.
Οργανισμοί-Εταιρείες-Βιβλιοθήκες	9.000	δρχ.
Εξωτερικού	80	\$
Τιμή τεύχους	1.500	δρχ.
Τιμή τευχών 1992-1996	1.200	δρχ.
» » 1990-1991	1.000	δρχ.
Παλαιότερα τεύχη	800	δρχ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

Μ. Τσοπάνογλου
Νοσηλεύτρια Π.Ε.

Μ. ΤΣΟΠΑΝΟΓΛΟΥ. Πρακτική προσέγγιση των οπτικοακουστικών μέσων. Το άρθρο περιγράφει τα συνηθέστερα οπτικοακουστικά μέσα, που η σύγχρονη εκπαιδευτική τεχνολογία θέτει στη διάθεση των διδασκάλων και γενικά των ομιλητών. Η περιγραφή αυτή συμπεριλαμβάνει την ειδική χρήση κάθε μέσου και συμβουλές για τον επιτυχημένο χειρισμό του.
Νοσηλευτική 3: 205-209, 1998.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τον όρο « οπτικοακουστικά » μέσα εννοούμε όλα εκείνα τα υλικά μέσα που χρησιμοποιούνται από τον ομιλητή για να διευκολύνουν την παρουσίαση μιας εργασίας. Η χρήση τους δίνει ποιότητα και την κάνει ανώτερη από την παραδοσιακή ομιλία. Επειδή δημιουργεί σαφείς παραστάσεις βοηθάει στην καλύτερη κατανόηση των σχετικών εννοιών, και το σημαντικότερο, βοηθάει στη διατήρηση των γνώσεων για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Έρευνες έχουν αποδείξει ότι ο άνθρωπος διατηρεί μόνο το 10 % των όσων διαβάζει, το 20% των όσων ακούει και το 30% των όσων βλέπει. Ωστόσο το 50% των όσων ακούει και συγχρόνως βλέπει και το 70% των όσων ακούει, βλέπει και προβληματίζεται πάνω τους με τη συζήτηση.

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

- Πίνακας (Κιμωλιοπίνακας-Λευκός).
- Φανελλοπίνακας.

- Χάρτινος πίνακας.
- Γραφικές απεικονίσεις.
- Σκίτσα.
- Αφίσες (Posters).
- Διαφανοσκόπιο (Overhead Projector).
- Προβολέας slides.
- Εικόνα-φωτογραφία.
- Video.

Α. Πίνακας

Αποτελεί το παλαιότερο μέσο και σήμερα χρησιμοποιείται κυρίως από εκπαιδευτικούς και όχι σε παρουσιάσεις εργασιών.

Σωστή χρήση:

1. Συνοπτικά τα βασικά στοιχεία της εργασίας.
2. Λέξεις κλειδιά και όροι, για να τους δοθεί έμφαση γράφονται με κεφαλαία γράμματα ή με διαφορετικό χρώμα.
3. Συμμετρική καταχώρηση και σωστή ταξινόμηση του υλικού.
4. Παραλλαγή του κιμωλιοπίνακα μπορεί να

θεωρηθεί ο λευκός (γυαλιστερός) πίνακας, όπου γράφουμε με μαρκαδόρο και παρουσιάζει μεγάλη εναλλαγή χρωμάτων που μπορεί να χρησιμοποιηθεί.

Β. Φανελλοπίνακας

Ονομάζεται και φανελλογράφος. Αποτελείται από ύφασμα (φανέλλα, βελούδο ή τσόχα). Τεντωμένο σε κόντρα πλακέ ή σε πλαίσιο από ανάλογο υλικό και από καβαλέτο, το οποίο αποτελεί τη βάση.

Σε αυτόν τον πίνακα, που πολλοί τον προτιμούν πράσινο, στερεώνονται φιγούρες από χαρτόνι και αποτελούν τα στοιχεία του θέματος.

Η στερέωση στον πίνακα επιτυγχάνεται εύκολα με ένα κομμάτι γυαλόχαρτου κολλημένου στην πίσω πλευρά της φιγούρας. Η στερέωση του υλικού μπορεί να γίνει και με καρφίτσες, πινέζες, cellotape κ.λ.π.

ΠΡΟΣΟΧΗ: - Χρήση έγχρωμου υλικού.
- Αποφυγή πρόχειρων σχεδίων.

Γ. Χάρτινος πίνακας

Αποτελεί ένα απλό, πρακτικό αλλά συγχρόνως εξαιρετο εποπτικό μέσο.

Αρχικά χρησιμοποιήθηκε στην ενημέρωση των ενηλίκων ιδιαίτερα στον στρατό και σε άλλους τομείς. Πολύ γρήγορα εκτιμήθηκε η σημασία του σαν εποπτικό μέσο και σε άλλους τομείς εκπαίδευσης και ενημέρωσης.

Αποτελείται από μια δεσμίδα από λεπτά χαρτόνια, τοποθετημένα στο επάνω μέρος κάποιου τρίποδα. Μπορούμε να γράφουμε με μαρκαδόρους στις λευκές του σελίδες κατά την διάρκεια της παρουσίασης ή να έχουμε ετοιμάσει τον πίνακα από πολύ νωρίτερα και να γυρίζουμε σελίδα.

Προσφέρει τη δυνατότητα να διατηρούμε αυτά που γράφουμε προκειμένου να τα χρησιμοποιήσουμε και σε άλλες περιπτώσεις.

Δ. Γραφικές απεικονίσεις

Συνδυάζει το σχέδιο με τις επεξηγήσεις, λέξεις ή εικόνες. Βασικά είδη γραφικών απεικονίσεων αποτελούν τα διαγράμματα και τα σχεδιαγράμματα, τα οποία έχουν σαν κυρίαρχο

στοιχείο τις γραμμές, τα σχέδια, τα σύμβολα. Τις λέξεις και τους αριθμούς τους υποβοηθούν στην αισθητοποίηση των φαινομένων και των αντικειμένων.

Ένα επιτυχημένο σχεδιάγραμμα μας διευκολύνει:

- Να συλλάβουμε το θέμα.
- Να δημιουργήσει μια παραστατική εικόνα.
- Να βοηθηθούμε στην επεξήγηση και κατανόηση του προφορικού λόγου.
- Να μειωθεί η λογοκοπία.
- Να διευκολυνθούμε στην διεξαγωγή συγκρίσεων και στην εξαγωγή συμπερασμάτων.
- Να γίνει σωστή μετάδοση γνώσεων, αλλά και συγκράτηση τους.

Συμβουλές:

- Σήμερα μπορεί να σχεδιασθούν με τη χρήση Η/Υ.
- Η χρήση χρωμάτων θεωρείται απαραίτητη προκειμένου να δοθεί έμφαση, διάκριση και διαχωρισμός κάποιων στοιχείων σε σχέση με τα υπόλοιπα.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η χρήση των χρωμάτων θα πρέπει να γίνεται με απόλυτη απλότητα.

- Βεβαιωθείτε ότι οι σύνεδροι αντιλαμβάνονται πλήρως τις αναλογίες που παριστάνουν τα σχεδιαγράμματα.
- Αξιοποιήστε τα σχεδιαγράμματα μόνο για διασάφηση, αλλά και για επανάληψη του συγκεκριμένου θέματος.
- Μεγάλα και καλαίσθητα σχεδιαγράμματα.

Ε. Σκίτσα

Ένα καλό σκίτσο συντελεί στην:

- Κατανόηση και εμπέδωση των γνώσεων.
- Καλλιέργεια της φαντασίας.
- Εξωτερίκευση ιδεών.
- Αισθητοποίηση παραστάσεων.
- Προβολή ουσίας.
- Ρεαλιστική έκφραση.
- Διασάφηση κειμένων.
- Ανάπτυξη της παρατηρητικότητας και της κρίσης των συνέδρων.

Συμβουλές:

- Αρκεστείτε στα σκίτσα που είναι απολύτως αναγκαία για την παρουσίαση σας. Έτσι εξοικονομείτε χρόνο και συγκεντρώνετε την προσοχή στα ουσιώδη.
- Αποφεύγετε τα πρόχειρα σχέδια.
- Αξιοποιήστε αυτά για την κατανόηση, εμπέδωση και επανάληψη στοιχείων της παρουσίας.

ΣΤ. Αφίσες (Posters)

- Θεωρούνται εξαιρετικές γραφικές απεικονίσεις, γιατί συνδυάζουν σχέδιο, εικόνα, χρώμα, φράσεις ή λέξεις.
- Όλα τα παραπάνω συντελούν στην μεταβίβαση βασικών ιδεών, εννοιών, διδαγμάτων και μηνυμάτων.
- Τόσο τα έντονα χρώματα που χρησιμοποιούνται όσο και τα μεγάλα γράμματα, εντυπωσιάζουν, συγκεντρώνουν την προσοχή όλων και εντυπώνουν το περιεχόμενό τους.

Σύμφωνα με την εύστοχη παρατήρηση κορυφαίου ερευνητή των εποπτικών μέσων: **«Κάθε είδος αφίσας ενσαρκώνει την ίδια βασική αρχή, δηλαδή, να αποσπάσει αμέσως το βλέμμα του διερχομένου, να κρατήσει την προσοχή του και να του εντυπώσει μια ιστορία, ένα γεγονός μία ιδέα ή μια εικόνα που θα την θυμάται για πάντα».**

Συμβουλές:

- Η εποπτικότητα και η αποτελεσματικότητα της αφίσας ενισχύεται όταν την χαρακτηρίζει ελκυστικότητα, σαφήνεια και απλότητα.
- Η επιτυχία έγκειται στο « Να σου αρέσει, να σε προκαλεί να την βλέπεις πολλές φορές».
- Πρέπει να προτιμώνται οι έγχρωμες αφίσες, γιατί τα χρώματα εκτός από το ότι προσφέρουν οπτική ικανοποίηση, αυξάνουν και την αποτελεσματικότητά της.
- Να αποφεύγονται τα πολλά και αινιγματικά σύμβολα, καθώς και οι πολλές επεξηγήσεις.
- Οι αξιόλογες αφίσες θα πρέπει να αναρτώνται σε ευκρινές σημείο για κάποιο χρονικό διάστημα, έτσι ώστε να δοθεί η ευκαιρία να την δουν πολλοί.

Ζ. Διαφανοσκόπιο (Overhead projector)

Είναι μια συσκευή με την οποία μπορούμε να προβάλλουμε σε διαφάνειες διάφορα κείμενα ή εικόνες και επιτυγχάνει υψηλή πιστότητα των εικόνων, είτε αυτές είναι ασπρόμαυρες, είτε έγχρωμες.

Συμβουλές:

- Οι διαφάνειες προβάλλονται και όταν υπάρχει φωτισμός στην αίθουσα.
- Επιλέγεται το υλικό, αριθμείται προκειμένου να αποφευχθούν οι δυσάρεστες εκπλήξεις κατά τη διάρκεια της παρουσίασης.
- Προτιμάται το έγχρωμο υλικό, γιατί είναι αποτελεσματικότερο.
- Το τμήμα της εικόνας που δεν επιθυμούμε να προβληθεί, θα πρέπει να καλύπτεται με σκούρο χαρτόνι.
- Τα σημαντικά στοιχεία της κάθε διαφάνειας υποδεικνύονται γρήγορα και χωρίς άγχος.
- Το κείμενο τους θα πρέπει να είναι δακτυλογραφημένο, με αρκετά μεγάλο μέγεθος γραμμάτων και αραιά γραμμένο.
- Το διαφανοσκόπιο τοποθετείται σε τέτοια θέση, ώστε να μη εμποδίζεται η προβολή. Συνήθως μπαίνει μπροστά από το ακροατήριο.

Έτσι ο ομιλητής έχει τη δυνατότητα να διατηρεί οπτική επαφή με την αίθουσα, κρατώντας το ακροατήριο του σε πλήρη έλεγχο και η διαφάνεια που προβάλλεται κρατάει αμείωτο το ενδιαφέρον τους.

Οι διαφάνειες αποτελούν σχετικά φτηνό υλικό παρουσίασης, με δυνατότητα έγχρωμης ή ασπρόμαυρης σχεδίασης.

Η σωστή διαφάνεια περιέχει 6 λέξεις σε κάθε γραμμή και στο σύνολο της δεν ξεπερνάει τις 6-8 γραμμές.

Η. Προβολέας slides

Πρόκειται για ένα πολύ εύχρηστο μηχάνημα, το οποίο διαθέτουν πλέον όλοι οι συνεδριακοί χώροι. Σ' ένα slide μπορεί να παρουσιαστεί οτιδήποτε και οι δυνατότητες εφαρμογών και χρήσεων είναι απεριόριστες.

Εκείνο που συντελεί περισσότερο στη συχνή χρήση τους είναι τα άριστα διδακτικά αποτελέσματα που επιφέρουν.

Αυτή η προβολή των φωτεινών εικόνων «μεταφέρει πληροφορίες, διδάσκει δεξιότητες και επηρεάζει την τοποθέτηση του κάθε ατόμου χωριστά, ανεξάρτητα με το πώς γίνεται η μελέτη, είτε ατομικά, είτε ομαδικά».

Τρόποι χρησιμοποίησης τους:

A. Μεμονωμένες εικόνες:

- 1-5 slides.
- Χωρίς να προϋποθέτει άμεση σχέση μεταξύ προβαλλομένων slides.
- Σε μεμονωμένη προβολή, οι εικόνες εμφανίζονται από καιρό σε καιρό κατά τη διάρκεια της ομιλίας προκειμένου να τονίσουν ή να προγραμματίσουν ορισμένα σημεία της παρουσίασης.
- Είναι απαραίτητο η παρουσίαση να συνοδεύεται από σχόλια του ομιλούντα.

B. Η προβολή σειράς slides:

- 6-30 slides.
- Η διάρκεια τους δεν θα πρέπει να ξεπερνάει τη μισή ώρα, γιατί κουράζει και εκνευρίζει (ο χρόνος αυτός είναι αρκετός για παρουσίαση 30 slides).

Αυτός ο τρόπος προβολής εικόνων προϋποθέτει μια πιο προσεκτική προετοιμασία από μέρους του ομιλητή, σε σχέση με την προβολή μεμονωμένων εικόνων, γιατί η παρουσίαση θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από αλληλουχία και συνάφεια.

Συμβουλές:

- Κατά τη διάρκεια προβολής κάθε εικόνας μπορούμε να δίνουμε επεξηγήσεις ή πληροφορίες, γιατί μπορούμε να ελέγχουμε τον χρόνο αλλαγής της κάθε εικόνας.
- Υπάρχει η δυνατότητα να διακοπεί η προβολή προκειμένου να συμπληρωθεί λεκτικά κάτι που επιβάλλεται.
- Γίνεται συνδυασμός προβολής slides και μαγνητοφώνου για να έχουμε καλύτερα διδακτικά αποτελέσματα.
- Προτιμάται η προβολή λίγων αλλά εκλεκτών slides. Πρέπει να γίνεται άλλωστε προσεκτική επιλογή των εικόνων.

- Σημαδεύεται το δεξί άνω άκρο του slide για να διευκολυνθούμε στη σωστή τοποθέτηση και προβολή τους.

- Αποφεύγεται η προβολή εικόνων που δεν έχουν καμιά σχέση με το θέμα.

- Σε κάθε θέμα θα πρέπει να υπάρχει οικονομία χρόνου και όχι σπατάλη.

- Τα slides φυλάσσονται προσεκτικά και για επόμενες προβολές.

- Ο χειρισμός του προβολέα θα πρέπει να γίνεται από επιδέξιο άτομο, όταν δεν μπορούμε οι ίδιοι να το κάνουμε.

- Είναι απαραίτητη η σωστή επιλογή χρωμάτων, γραμμάτων και σχεδίων (Αυτό άλλωστε ισχύει για όλα τα εποπτικά μέσα).

Θ. Εικόνες και φωτογραφίες

«Μια εικόνα ισοδυναμεί με χίλιες λέξεις».

Τόσο οι εικόνες, όσο και οι φωτογραφίες θεωρούνται εξαιρετα εποπτικά μέσα, επειδή παρουσιάζουν τα εξής πλεονεκτήματα:

1. Συντελούν στον εμπλουτισμό των γνώσεων.
2. Ζωογονούν τον προφορικό λόγο.
3. Καλλιεργούν την φαντασία.
4. Γεφυρώνουν τα χάσματα.
5. Υποβοηθούν την παρατηρητικότητα.
6. Διευκολύνουν την επεξεργασία του θέματος.
7. Καλλιεργούν τα καλαισθητικά συναισθήματα.
8. Συμπληρώνουν την παρουσίαση.
9. Επιτυγχάνουν εξοικονόμηση χρόνου, σκέψης και προσπάθειας.

Συμβουλές:

- Η επίδειξη εικόνων μπορεί να γίνει στην εισαγωγή της παρουσίασης, αλλά καλό είναι να γίνεται στο τέλος.

- Προτιμώνται καλλιτεχνικές εικόνες, που ερεθίζουν τα καλαισθητικά συναισθήματα.

- Πρέπει να γίνεται χρήση εικονογραφικού υλικού, το οποίο ανταποκρίνεται στο επίπεδο των συνέδρων και είναι πιο κοντά στα πολιτιστικά και ψυχολογικά στοιχεία της παρουσίασης.

- Οι έγχρωμες εικόνες επιδρούν εντονότερα στην όραση, την φαντασία και στη πρόκληση ενδιαφέροντος.

- Επιδεικνύονται μεγάλες εικόνες και στο κατάλληλο μέρος.

- Πρέπει να προκαλούν παρατηρήσεις, ερωτήσεις και προβληματισμό των ακροατών.

- Η επίδειξη των εικόνων και των φωτογραφιών θα πρέπει να διαρκεί αρκετό χρόνο και αποσύρονται όταν αλλάζουμε θέμα.

Είναι απολύτως απαραίτητο η προσοχή των συνέδρων να εστιάζεται κάθε φορά σε ένα και μόνο ερέθισμα.

I. Video

Εκείνο που κάνει το video ιδεώδες εποπτικό μέσο και συντελεί στην αναγνώριση και προώθηση του ως βασικού επιστημονικού εργαλείου, είναι οι πολλές και αξιόλογες δυνατότητες του.

Πλεονεκτήματα:

- Αμεσότητα: το υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί αμέσως.

- Οικειότητα: οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν μεγαλώσει με την τηλεόραση. Αυτό αποτελεί τρόπο ζωής.

- Δυνατότητα εύκολου χειρισμού και παρακολούθησης.

- Ευχερής και ευέλικτη παραγωγή.

- Χαμηλό κόστος λειτουργίας.

Συμπέρασμα:

Η σωστή χρήση των οπτικοακουστικών μέσων είναι απαραίτητη για την παρουσίαση μιας επιτυχημένης επιστημονικής εργασίας, αλλά θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με μέτρο.

ΠΡΟΤΑΣΗ:

Βασικό μέρος της εκπαίδευσης μας πρέπει να είναι η διδασκαλία του μαθήματος: «Εκπαιδευτική τεχνολογία», γιατί το μυαλό δεν είναι αποθήκη που πρέπει να γεμίσει αλλά ένα όργανο που έχει ανάγκη να εξασκηθεί για να λειτουργεί σωστά.

TSOPANOGLOU M. *Practical approach to audio-visual aids.* The article describes the most usual audio-visual aids that contemporary educational technology makes available to teachers and speakers in general. The description includes the ways of application of each aid and guidelines for its successful handling. *Nosileftiki 3: 205-209, 1998.*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ζευκλίδης ΑΧ. Τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας, Αθήνα, Εκδόσεις Γρηγόρη, 1989.
2. Howarn K, Sharp JA. Η επιστημονική Μελέτη, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg, 1996.
3. Κοκοτάς Π. Διδακτική των Φυσικών Επιστημών, Αθήνα, Εκδόσεις Γρηγόρη, 1988.
4. Μαντάς ΝΒ, Ντάνου ΑΣ. Μεθοδολογία Εκπόνησης Πτυχιακών Εργασιών, Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική, 1994.